

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
Martinou Rýznarovou ve věci

žalobce: P. V.
trvale bytem X
fakticky bytem P. 84, X P.
zastoupený opatrovníci J. P.
bytem X

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 11. 2025, č. j. X, ve věci invalidního důchodu

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Mezi účastníky řízení bylo sporné, jestli žalovaná mohla „prominout“ žalobci splnění podmínky přiznání invalidního důchodu – chybějící potřebnou dobu pojištění v délce půl roku bez jednoho dne, případně vyložit přechodná ustanovení jiným způsobem.
2. Žalovaná **napadeným rozhodnutím** zamítla námitky žalobce a potvrdila své rozhodnutí z 16. 9. 2025, č. j. X, kterým zamítla žádost žalobce o invalidní důchod.
3. Mezi účastníky řízení nebylo sporné, že invalidita žalobce vznikla 10. 9. 2008 a že žalobce nesplnil před vznikem invalidity potřebnou dobu pojištění aspoň pěti let za posledních 10

let (získal pouze dva roky a 345 dnů) a nesplnil ji ani v „posunutém“ rozhodném období po vzniku invalidity v době od 1. 11. 1998 do 31. 10. 2008, kdy získal pouze tři roky a 220 dnů namísto potřebných pěti let.

4. Sporné bylo, jestli mohla žalovaná podřadit zjištěný skutkový stav pod § 40 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném od 1. 10. 2010.
5. Žalovaná v **napadeném rozhodnutí** vysvětlila, že zákon o důchodovém pojištění od 1. 1. 2010 zavedl další (třetí) podmínku získání potřebné doby pojištění 10 let v posledních 20 letech, avšak pouze pro pojištěnce starší 38 let. Podstatné je, že žalobci muselo být nejméně 38 let ke dni vzniku invalidity, jak uvádí také komentář k § 40 zákona o důchodovém pojištění (Zákon o důchodovém pojištění, 1. vydání, 2012, Voříšek, Vladimír. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 141). Podle přechodných ustanovení k zákonu č. 306/2008 Sb., článku II bodů 1-3, se o nárocích na důchody, které vznikly před 1. 1. 2010 a o nichž nebylo do tohoto dne pravomocně rozhodnuto, rozhodne podle právních předpisů účinných před tímto dnem. Žalovaná nebyla ze zákona oprávněna získanou dobu pojištění zaokrouhlit.
6. **Žalobce v žalobě** namítal, že napadené rozhodnutí je přepjatě formalistické a že žalovaná svým výkladem nenaplnila smysl a účel právní normy. Žalobce měl ke dni vzniku invalidity 37 let, šest měsíců a jeden den. Žalobce během svého aktivního života získal dobu pojištění 11 let a 178 dní. Není spravedlivé, aby žalobci bylo upřeno přiznání invalidního důchodu jen proto, že měl v den vzniku invalidity pouze asi o šest měsíců nižší věk, než jaký předepisuje zákon pro přiznání invalidního důchodu. Žalobce splnil stěžejní podmínku doby pojištění, která odráží zásadu zásluhovosti. Žalovaná měla zaujmout ústavněkonformní výklad a rozhodnout podle § 40 odst. 2 věta druhá zákona o důchodovém pojištění ve znění účinném od 1. 1. 2010.
7. V případě žalobce jde o tzv. nepravou otevřenou mezeru v zákoně (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 189/2022-27). Opačný výklad pro žalobce znamená nerovné zacházení a je v rozporu s čl. 1 Listiny základních práv a svobod, respektive s ústavně zaručeným právem na rovnost v právech. Uvedenou neúplnost psaného práva, která se vyskytla u žalobce, lze odstranit ústavně konformním výkladem běžného práva.
8. **Žalovaná ve vyjádření k žalobě** namítla, že mezery v právu nelze takto překlenovat (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 7/2008-116). V posuzovaném případě se o mezeru v právu vůbec nejedná. Zákon o důchodovém pojištění rozhodná období pro zjišťování nezbytné doby pojištění jasně stanovil v § 40 odst. 1 a 2. Žalobcem citovaný judikát se na posuzovanou věc nevztahuje.
9. Žalovaná v posuzované věci byla vázaná zákonem a neměla prostor pro správní uvážení (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 138/2017-31 a č. j. 1 As 89/2010-119). Ani z ústavní zásady rovnosti neplyne, že by každému muselo být přiznáno jakékoliv právo (srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 15/02, č. 40/2003 Sb.). V souladu s čl. 41 odst. 1 Listiny základních práv a svobod se práva na přiměřené hmotné zabezpečení při nezpůsobilosti k práci (čl. 30 odst. 1) lze domáhat toliko v mezích zákonů, které ho provádí. Účast na pojištění tvoří nosný princip důchodového systému.
10. Nebylo prokázáno, že se žalobce stal invalidní následkem pracovního úrazu, ani u něj nešlo o vznik invalidity před dosažením věku 18 let ve smyslu § 38 písm. b) a § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění.

11. Soud **přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).
12. Soud dospěl k závěru, že žaloba **není** důvodná.
13. Podle § 40 odst. 2 věty druhé zákona o důchodovém pojištění „u pojištěnce staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků.“
14. Žalobce dosáhl věku 38 let dne 9. 3. 2009 a den vzniku invalidity žalobce byl stanoven na 10. 9. 2008, tj. v době, kdy žalobci bylo teprve 37 let, šest měsíců a jeden den. Proto na věc žalobce není možné použít § 40 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, tj. třetí, zmírněnou podmínku získání potřebné doby pojištění v tzv. posunutém období.
15. Mezi účastníky řízení nebylo sporné, že žalobce potřebné doby pojištění nezískal ani podle § 40 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění (5 let z 10 před vznikem invalidity, ani po jejím vzniku, protože po vzniku invalidity žalobce dle žádosti o invalidní důchod již nepracoval a jiné doby pojištění netvrdil, včetně evidence uchazeče o zaměstnání u úřadu práce apod.).
16. Žalobce žalované pouze vytýkal, že získanou dobu pojištění 37 let, šest měsíců a jeden den nezaokrouhlila na 38 let, případně že žalobci neprominula chybějící dobu pojištěné v délce šesti měsíců bez jednoho dne.
17. Napadené rozhodnutí se nezabývá právním názorem Nejvyššího správního soudu v rozsudku č. j. 3 Ads 56/2014-31, podle kterého rozhodné období pro zjištění splnění potřebné doby pojištění „10 z 20“ podle § 40 odst. 2 věty druhé zákona o důchodovém pojištění vzhledem k přechodným ustanovením a účinnosti zákona č. 306/2008 Sb. se počítá od 1. 1. 1990 do 31. 12. 2009. Avšak tato skutečnost nemá vliv na závěr napadeného rozhodnutí. Žalobce totiž nesplnil podmínku dosažení věku 38 let ke dni vzniku invalidity 10. 9. 2008.
18. Podle důvodové zprávy k zákonu č. 306/2008 Sb., bodu 44, u pojištěnce staršího 38 let se zavádí možnost zjišťovat splnění podmínky potřebné doby pojištění též z období dvaceti roků před vznikem invalidity. Jde o návrh, který vychází ze zkušeností při praktickém provádění zákona o důchodovém pojištění, a jako alternativní možnost bude znamenat komplexnější zohlednění ekonomické aktivity před vznikem invalidity u pojištěnců od střední věkové kategorie, tj. umožní vznik nároku na invalidní důchod v případě, že byla získána delší doba pojištění (aspoň deset roků) v delším období (20 roků) přede dnem vzniku invalidity. Zákonodárce tedy definoval jasně okamžik, od kterého počítá dobu dvaceti let (srov. rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 19 Ad 26/2023-36, žalobci bylo rovněž v době vzniku invalidity méně než 38 let).
19. Podle čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.
20. Podle čl. 2 odst. 2 Ústavy České republiky státní orgány mohou činit pouze to, co zákon výslovně dovoluje (zásada legality), na rozdíl od občanů, kteří mohou činit vše, co zákon nezakazuje.

21. Podle § 2 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu (dále jen „právní předpisy“). Kde se v tomto zákoně mluví o zákoně, rozumí se tím též mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu.
22. Citovaná ustanovení žalované vymezují pravomoc, kterou nemůže překročit bez právních následků. Pokud neexistuje žádné ustanovení zákona, které žalované v posuzovaném případě umožňuje získanou dobu pojištění zaokrouhlit či chybějící dobu pojištění prominout, jednoduše tak učinit nemůže.
23. O mezeru v právu se v posuzovaném případě nejedná, právní úprava situace žalobce existuje a je jednoznačná a neumožňuje jiný výklad. Výklad, který zaujala žalovaná, není v rozporu ani s Ústavou, žádné konkrétní ústavní právo žalobce nebylo porušeno. Žalovaná postupovala zcela v souladu se zákonem, nejednalo se o svévoli či libovůli a žalovaná neměla prostor pro správní uvážení. Použitá právní úprava byla kogentní. Ustanovení platí pro všechny pojištěnce stejně. Pro ústavněprávní argumentaci srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Ads 244/2024-17.
24. Nešlo ani o přepjatý formalismus. Žalovaná svým výkladem užitých ustanovení zákona nepopřela jejich smysl, právě naopak. Je v rukou zákonodárce, jaké stanoví podmínky sociální a důchodové politiky v zákoně a jak tímto realizuje práva pojištěnců podle čl. 30 a čl. 41 Listiny základních práv a svobod. Systém důchodového pojištění je primárně pojistný, tj. založený na placení pojistného, na zásluhovosti. Ústavní soud a Nejvyšší správní soud shledaly naplnění tohoto principu opakovaně jako legitimní (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Ads 46/2012-19, č. j. 4 Ads 266/2020-32 nebo č. j. 10 Ads 128/2017-31).
25. Žalobce nenamítal, že získal dobu pojištění, kterou mu žalovaná nezapočetla, že dodatečně prokazuje další dobu pojištění, ani to, že se stal invalidním následkem pracovního úrazu.
26. Žalobce rovněž nenamítal vznik invalidity k jinému datu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Ads 253/2024-25). Jiný datum vzniku invalidity může případně žalobce rozporovat v nové žádosti o invalidní důchod, nezávisle na soudním řízení.
27. Z výše uvedených důvodů soud neshledal v napadeném rozhodnutí žádnou nezákonnost ani vadu řízení.
28. Jinou otázkou je, jak odstranit **chybějící dobu pojištění**. Je na žalobci, aby se informoval u žalované o podmínkách získání (včetně evidence na úřadu práce, kterou žalobce netvrdil) a o případném doplacení chybějících dob pojištění, resp. přihlášení se k dobrovolnému pojištění s doplacením pojistného dle § 6 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, případně využil jinou pomoc – státu, samosprávy nebo neziskového sektoru (charity, nadace, fondy, církve atd.).
29. Mimoto ministr práce a sociálních věcí může odstraňovat tvrdosti, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení, a může pověřit správy sociálního zabezpečení, aby odstraňovaly tvrdosti v jednotlivých případech. Tvrdost předpisů o sociálním zabezpečení lze odstranit na základě písemné a odůvodněné žádosti občana, v jehož prospěch má být tvrdost odstraněna (§ 4 odst. 3 a § 106 odst. 1 věta první zákona č. 582/1991 Sb.).
30. Závěrem soud shrnuje, že žalovaná v souladu se zákonem, mezinárodními smlouvami a právními principy zjistila skutkový stav, vybrala právní předpisy, pod které ho podřadila a

z toho vyvodila skutkové i právní závěry, se kterými se soud ztotožnil a žalobu zamítl jako nedůvodnou v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s.

31. Úspěšná žalovaná a neúspěšný žalobce nemají právo na náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě do dvou týdnů po jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské nám. 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaje o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Olomouc 23. dubna 2026

Martina Rýznarová v. r.
samosoudkyně